

ligste af, hvad der i Folkethinget er sagt, og dertil føie en yderligere Udvikling.

Det er allerede klart, at der for Bestemmelserne ikke ligger en saadan religiøs Betragtning til Grund, deraf, at den slet ikke findes i det Capitel af Loven, som handler om Forbrydelser med Hensyn til Religionen. Den Bestemmelse, hvorefter Munk og i Særdeleshed Jesuiter ikke maae findes her i Landet, staaer i Lovens 6—1, der inscriberes: „Om vildfarende Lære, Gudsbespottelse og Trolddom“; men Bestemmelsen om, at Jøder ikke maae indfinde sig her i Landet, findes i Lovens 3—20, der inscriberes: „Om Jøder og Tater“, og dette har et Politie-Diemed, det Diemed, at holde Personer ude af Landet, som man efter deres Tankemaade og de Forhold, hvori de levede, troede at kunne blive skadelige i borgerlig Henseende. Det samme viser sig derved, at denne Bestemmelse, som indeholdes i Lovens 3—20—1, allerede findes i Forordningen af 16de April 1681, som udkom 2 Aar før Loven, og angaaer Handelen. I denne Forordning, Cap. 1 § 5, forbydes det fremmede Jøder at komme herind uden Leide, og en Mulct af 1000 Rbd. eller 2000 Lod Sølv fastsattes for dem, som overtraadte Anordningen, hvilket iøvrigt har sin Grund i ældre Love, men som jeg her ikke nærmere skal omtale. Naar man seer hen til hele den Sum af Anordninger, man har om Jøderne paa den ene Side, og dem, man har navnlig om Katholikker paa den anden Side, seer man, at der i Loven altid har hersket en stor Vaersomhed for at tilstede Noget, der kunde give Katholikerne Leilighed til Profelytmageri; men man finder næsten Intet i de mange Love, der ere givne om Jøderne, som gaaer ud paa at forebygge Profelytmageri af Jøder. Forsaavidt Jøder fik Lov til at opholde sig her i Landet, saa har man altid været meget villig til at indrømme dem deres frie Religionsøvelse, og der, hvor der har været Jøder tilstede i et saadant Antal, at de kunde indrette en anstændig Synagoge, har man altid tilstedet dem det. Det Værn, man har troet at maatte tage imod Jøderne, er ikke nærmest af Hensyn til Religionen, men derimod af Hensyn til deres formodede moralske Tankemaade og hele sociale Tilstand og Virksomhed. Det

er ogsaa vist, at Jødedommen ikke blot bestaaer i en vis Tro, men ogsaa i en vis Lovgivning. En af Jødernes meest udmærkede Mand, en af dem, som har havt meest Indflydelse paa deres Oplysning, har forlangt udhævet det som Noget; hvorefter Jødedommen efter hans Mening var rationellere end Christendommen, at det ikke blot er en aabenbaret Tro, men navnlig en aabenbaret Lovgivning, og vist er det, at Mosaismen selv i sin Reenhed indbefatter ved Siden af Erkjendelsen af een Gud ogsaa positive Love, som Gud igjennem Moses havde aabenbaret for Jøderne. Men foruden at selv Mosaismen allerede førte til noget Afsondrende, der allerede opvakte nogen Betænkelse, ved uden videre at modtage dem i de christne Stater, blev denne forøget ved de mange tildeels høist forunderlige og farlige Lærdomme, som vare indførte ved de talnudske Overleveringer, hvori der vel fandtes meget Godt og Dydigt, men ogsaa meget Forkeert, men i Særdeleshed bleve disse Betænkelseligheder forøgede ved den Indflydelse, som den Undertrykkelse, Jøderne levede i, og den Indskrænkning, deres Virksomhed var underkastet, havde udøvet paa deres Tankemaade. Det er med Hensyn dertil, at man i en ældre Periode har taget sig saa meget iagt for Jøderne, og i nyere Tid har troet, ikke aldeles at burde ophæve det; men Bestemmelserne have ikke været tagne af religiøse Hensyn. For nærmere at oplyse det, skal jeg bemærke, hvorledes allerede i 1689 under 30te Juli, altsaa et Aars tid efterat Christian den 5tes Lov var udkommen, udkom en Anordning, hvorefter blev bestemt, at Lovens 3—20—2 ikke skulde være anvendelig paa Portugiserne af den ebraitse Religion. Deres Religion var væsentligt den samme som de tydske Jøders; men man antog paa den Tid, at den portugisiske Menighed bestod af Jøder, som man ikke kunde have nogen Betænkelse ved; der har maaskee ogsaa været personlige Grunde, der have bevirket dette, men nok er det, at man antog, at Portugiserne af den jødiske Religion ikke egentlig vare Jøder, og Loven om Jøderne ikke anvendelig paa dem; dette Princip blev ogsaa vedligeholdt indtil den senere Tid. Navnlig gentager Placaten af 23de Juni 1750, at Loven om